

ældre Arbejdssteder skal iagttages, at der i Arbejdsrum for hver Arbejder beregnes mindst 250 Kubikfod Luft," siger jeg, at denne Bestemmelse generelt set sikkert er ganske fortrinlig, jeg er glad ved, at den ærede Indenrigsminister har optaget denne Bestemmelse. Det er paa et andet lille Omraade, nemlig i Sundhedsvedtægten for Bagerier her i Kjøbenhavn, lykkedes mig at faa indsat en lignende Bestemmelse med Hensyn til ny og omdannede Bagerier, at der altsaa skal være et lignende Rumfang Luft for hver beskæftiget Arbejder. Men man kan i en Sundhedsvedtægt naturligvis ikke gaa saa vidt, at man bestemmer, at inden for en vis Tid skulle alle de paagældende Lokaler være omdannede, saa at de fyldestgøre disse Fordringer. Jeg synes derimod, at man meget vel har Ret til at gøre dette i en Lov, saa at der dog — selv om man maatte sætte Tidspunktet, inden for hvilket Fabrikker og Arbejdslokaler skulde tilfredsstille visse minimale Fordringer, noget ud — bliver sat en vis Tidsfrist. Hvis dette nemlig ikke sker, risikerer man meget let, at de Lokaler, som nu haves, blive ganske uforandrede, fordi de jo kunne gaa, saa længe man ikke rører ved dem, selv om Arbejderne daarlig kunne knibe sig igennem for Maskiner, Opstilling af Værktøj, Materialier o. s. v., og vi have i den Henseende mange overordentlig slette Arbejdsrum. Fastsatte man en Periode af en halv Snos Aar eller maaske endnu lidt længere, synes jeg dog, at man havde Ret til at forlange, at saa skulde disse Lokaler være omdannede saaledes, at de dog i nogen Maade tilfredsstillede de minimale Fordringer, som maatte stilles. Jeg tror, at uden saadanne Bestemmelser ville de allerfleste Regler i denne Retning blive uvirksomme. For Nybygningerne er det naturligvis en anden Sag. Det samme gælder f. Eks. ogsaa, naar man vil have, at kvindelige Arbejdere under Arbejdet samt under Maaltiderne, hvor disse nydes paa Arbejdsstedet, skulle holdes skilte fra mandlige Arbejdere, saa vidt Arbejdets Beskaffenhed og Pladsen tillader det. Naar Arbejdets Beskaffenhed ikke tillader det, kan man naturligvis ikke gøre det, det er en ganske naturlig Ting. Men med Hensyn til Pladsen kan man sige til vedkommende: Ja, men det er naturligst, at Arbejdet foregaar i særskilte Rum for de to Køn, Arbejdets Natur kræver ikke, at det skal foregaa i samme Rum, og have I ikke Plads, men ville bruge Arbejdere af begge Køn i eders Virksomhed, maa I skaffe den nødvendige

Plads til, at det kan udføres i særskilte Rum. Kan det ikke ske i Øjeblikket, maa der, som sagt, kunne sættes en Tidsfrist, inden for hvilken man kunde faa Mangerne afhjulpne. Jeg antager ogsaa, at man vil blive nødt til at gaa den Vej, naar man vil gøre § 9 effektiv, thi hvis man vil have, at der skal være Adgang for Arbejderne til at spise og varme deres Mad i Rum, som ikke ere Arbejdslokaler, og at disse Rum skulle være opvarmede i den kolde Aarstid, vil det jo mange Steder blive nødvendigt, at der bliver bygget. Jeg erindrer saaledes, at der ofte har været fremsat Klage fra Tekstilfabrikker over, at Arbejdere og Arbejdersker i stort Antal ere blevne jagede paa Gaden i Middagstiden. Der har ikke været noget Lokale, i hvilket de kunde indtage deres Maaltid, og Fabrikinspektionen har forbudt vedkommende Fabrikant at lade Arbejderne indtage deres Maaltider i Arbejdslokalet, fordi det var opfyldt af Støv og usunde Dunster. De paagældende have da ligefrem været tvungne til at spise deres Mad paa et Værtshus, hvis de ikke ved Vintertid vilde staa paa Trappegange eller ude paa aaben Gade og spise. Men vil man have dette Forhold forandret, vil man ganske sikkert blive nødsaget til at lade Ordene: saa vidt Pladsen tillader det o. s. v. gaa ud og inden for en vis Tidsgrænse paabyde, at de fornødne Byggearbejder skulle udføres.

Jeg skal ikke forlænge Forhandlingerne med en Gennemgang af de følgende Bestemmelser. Kun skal jeg dvæle et Øjeblik ved Bestemmelsen i § 23, den saakaldte Overgangsbestemmelse. Det tillades for det første her i andet Stykke at anvende Børn, som ved Lovens Kundgørelse ere fyldte 10 Aar, ved de i § 1, første Stykke, omhandlede Virksomheder, uden Hensyn til Loven, og endvidere skal efter næste Stykke Indenrigsministeren være bemyndiget til „for et Tidsrum af indtil 5 Aar ad Gangen at indrømme enkelte Virksomheder eller Grupper af Virksomheder de Lempelser i Anvendelsen af nærværende Lovs Bestemmelser angaaende kvindelige Arbejdere over 18 Aar, som maatte være nødvendige for at muliggøre den fortsatte Anvendelse af de ved Lovens Kundgørelse allerede beskæftigede Kvinder.“ Jeg kan forstaa, at der maa træffes en Bestemmelse, som giver nogle Lempelser, særlig naar Talen er om voksne Kvinder, men her er jo Tale om, at der gives Indenrigsministeren en Bemyndigelse til at tillade, at man fortsætter 5 Aar *ad Gangen*, alt-